1845. Nº. 44

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt Zaturdag avond uit.

VRIJDAG, 11 APRIL.

De Prijs der Courant is ƒ 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 10 April.

De heden ontvangen rivierberigten melden, dat, ten gevolge van den voortdurenden val des waters, thans alle gevaar voor dijken en waterkeeringen als afgewend kan beschouwd worden. De buitengewone rivier-correspondentie langs de Waal was dienvolgens op gisteren gestaakt, en zou heden ook langs den Neder-Rijn en de Lek kunnen ophouden.

's GRAVENHAGE, 10 April.

Na inzage van het verslag van den Gouverneur-Generaal in 's Rijks West-Indische bezittingen, gedagteekend: Paramaribo, den 17den Januarij jl., wegens de uitvoering der besluiten van den 6den November te voren, en na gelet te hebben op het loffelijk getuigenis, daarbij gegeven omtrent de geschiktheid en de goede gezindheid der zes ingezetenen door hem gekozen tot het waarnemen der vacante Heemraadschappen in de kolonie Suriname; heeft Z. M. op voordragt van den Minister van Koloniën van den 3den April jl., besloten, dat de buitengewone voorzieningen, bij besluit van den 6den November jl. bevolen, ten aanzien van de voorloopige zamenstelling des Kolonialen Raads in Suriname, zoodra mogelijk buiten werking zullen worden gesteld, en dat tot leden van den Kolonialen Raad van Suriname nu, voor alsdan worden benoemd, de Heeren: J. de Miefeld, F. G. Henckel, H. Kamerling, A. Ferrier, M. A. Thurkow en H. Bylaart, thans reeds door den Gouverneur-Generaal met de functien van Heemraden belast.

Z. Exc. de Minister van Binnenlandsche Zaken heeft ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat er, tegen den aanstaanden winter-cursus, die met den eersten October begint, aan 's Rijks Vee-Artsenijschool te Utrecht eenige plaatsen open zijn voor jongelingen, die aldaar voor *eigen rekening* de lessen mogten willen bijwonen.

— De Afdeelingen der Tweede Kamer hebben zich gisteren bezig gehouden met het nader onderzoek van het wets-ontwerp strekkende tot wijziging der staatsbegrooting over 1844 en 1845, voor zoo veel het hoofdstuk der Nationale Schuld betreft. De centrale afdeeling is vergaderd geweest over de ontwerpen van wet wegens de Staatsbegrooting voor 1846 en 1847.

— Heden, ten elf ure zijn de Afdeelingen bijeengekomen over de ontwerpen van wet betrekkelijk de wetgeving in Limburg en nopens de onteigening ten algemeenen nutte, zoodat het blijkt, dat met dit laatste ontwerp voortgang wordt gemaakt; op de bedenkingen, tegen die wet in de afdeelingen gemaakt is thans geantwoord, en er zijn onderscheiden wijzigingen in gebragt.

AMSTERDAM, 10 April.

Nadat de stoomboot Friso op Dingsdag 1 April weder in de vaart was gekomen, deed zij Woensdag hare eerste reis van Harlingen naar Amsterdam. Op het afvaarts-uur was zij reeds zoo beladen met passagiers en goederen, dat de Kapitein het veiliger achtte, den steiger te verlaten en in de haven voor anker te gaan liggen, voor dat de diligence van Leeuwarden aankwam. Na 2½ uur wachtens kwam deze, doch tot aller verbazing met vijftien bijwagens, welke nog tachtig passagiers aanbragten, zoodat het getal personen, bijna 100 bedroeg. Voor het goed was naauwelijks plaats genoeg, zoodat het zelfs boven de raderkasten stond. Een half uur na het vertrek geraakte zij wegens den lagen waterstand vast, hetwelk een oponthoud van twee uren ten gevolge had. Nadat zij losgeraakt was, dreven ontzettende massa's ijs haar voorbij, zoodat de raderen gedurig ijs schepten, en de boot in hare vaart gestuit werd. Met veel inspanning kwam men dit oponthoud te boven, en eindelijk des avonds ten 9 ure aan.

NIEUWEDIEP, 8 April.

Heden, de verjaardag van H. K. H. de Erf-Groothertogin van Saxen-Weimar-Eisenach, is van 's Rijks werf alhier met goed gevolg te water geloopen, Zr. Ms. schoonerbrik Banka. Het is tegen den 1sten Mei aanstaande in dienst gesteld en bestemd voor de Oost-Indiën, voor welk gewest het een in allen opzigte zeer geschikt vaartuig kan geacht worden.

UTRECHT, 9 April.

In Mei e. k. zullen de eerste 50 volkplanters-gezinnen, onder geleide der HH. van den Brandhoff en Copijn, zich naar Suriname inscheepen. De schepen zullen (ten einde de besmetting met de begrippen van slavenhouders en allen ongunstigen zedelijken invloed te voorkomen), zonder Paramaribo aan te doen, onmiddelijk de rivier Saramacca binnenloopen en naar de plantaadje Voorzorg steyenen, alwaar de rivier diep genoeg is voor de zwaarst geladen koopvaardijschepen. Daar vinden de aankomelingen hunne woningen gereed, hunne akkers gedeeltelijk met bananen bezet, de noodige runderen en trekvee, alsmede pluimgedierte, een weinig huisraad en bouwgereedschappen. Daar zij zich echter niet bloot met bananen voeden kunnen en de overgang tot het gebruik van keerkringsvruchten niet te spoedig moet zijn, zal er hun gedurende de eerste maanden door het koloniaal gouvernement vleesch, zout, azijn, koffij, rijst, meel en olie verstrekt worden. Aanvankelijk zal zich de groote kultuur vooral tot den tabak bepalen. De conceptreglementen van inwendig bestuur, door het koloniaal gouvernement ter hoogere approbatie herwaarts gezonden, ademen in het algemeen een' vrijgevigen geest, die eene voldoende vrijheid aan de kolonisten laat, om zich naar eigen kenze en onbelemmerd te kunnen ontwikkelen. De kolonisten zijn bij voorkeur uit den landelijken stand genomen, doch onder hen zijn lieden, die alle voor de eerste nederzetting onontbeerlijke handwerken en ambachten verstaan. Hun zijn toegevoegd 40 jongelieden van beide kunnen, waaraan de Regering vrije overvaart en uitrusting, eene jaarwedde van ƒ 150 en, in geval van huwelijk, een uitzet van ƒ 50 toegekend heeft. De plaats der gehuwden zal alsdan telkens door jongelieden uit het moederland aangevuld worden. Het kroost, dat reeds bij de geboorte door de tropische zon besmet wordt, zal het best aan die luchtstreek zich gewennen. Bij de keuze der kolonisten is in de eerste plaats op de zedelijkheid en gezondheid gelet. De woningen van de directeuren, der geneesheeren en der onderwijzers worden in het moederland getimmerd, alsmede het kerkgebouw, waarin aanvankelijk tevens school zal worden gehouden.

Naar men vernomt, heeft door tusschenkomst van de Overijsselsche Vereeniging tot ontwikkeling van Provinciale welvaart de timmerman Klinkenhoff te Zwolle, van den Minister van Koloniën den last ontvangen, eene kerk te bouwen, welke gebeel uit hout vervaardigd, alsdan uit elkander genomen en tegen de maand Augustus naar Suriname vervoerd zal worden.

ARNHEM, 8 April.

De Arrondissements-Regtbank heeft in hare zitting van den 5den dezer haar vonnis uitgesproken in de zaak van W. Willemse, beschuldigd en overtuigd van in ons land te hebben willen invoeren en verkoopen, een zeker aantal exemplaren van het wetenschappelijk woordenboek van P. Weiland, nagedrukt door van Dieren en Comp. te Antwerpen. Bovendien is het bewezen, dat deelen van dat werk te 's Hertogenbosch in beslag genomen, door den beschuldigde aan een' voerman gegeven waren, om ze naar Nijmegen over te brengen.

Overwegende, dat de Heeren Blussé en van Braam te Dordrecht het regt van copie van voornoemd werk verkregen hebben, heeft de regthank W. Willemse bij verstek veroordeeld tot ƒ 100 boete, ten voordeele den armen van de plaats waar hij woont, eene schadevergoeding aan Blussé en van Braam van 2,000 exemplaren of ƒ 16,000, en zijn al de in beslag genomen exemplaren ten hunnen voordeele verbeurd verklaard.

NIJMEGEN, 8 April.

Sedert onze laatste is het water in de rivieren aanmerkelijk gevallen. De rivier de Waal stond heden morgen 5 el 60 duim, zoodat men de huizen buiten de Meipoort, tot nabij de Kraan, reeds te voet kan bereiken. De dam in de Hezelpoort is 11 Zondag weder weggenomen. Het water uit de Ooy loopt met schrikkelijk geweld uit over den overlaat, zoodat de straatweg naar Kleef weldra weder droog zal zijn.

ZWOLLE, 5 April.

Gisteren overleed alhier in den ouderdom van 73 jaren, Mr. J. E. Hubert, Raadsheer in het Provinciaal Geregtshof van Overijssel, een man, wiens kunde, langdurige ervaring en beminnelijk karakter hem algemeen betreurd ten grave doen dalen. Hij is het eerste offer door den dood, sints de regterlijke organisatie, onder de leden van het Hof geëischt.

GRONINGEN, 7 April.

De berigten aangaande den waterstand in het Westerwoldsche luiden bij voortduring gunstig. Daar weder en wind steeds aan de afstrooming zeer bevorderlijk blijven, schijnt het gevaar voor verdere onheilen in dit opzigt thans geweken te zijn.

Verder vernoemt men nog, dat de dijk aan den Oostwolder polder bezweken en de polder daardoor onder water is gezet. Ook scheen de Lettelder polderdijk in groot gevaar te verkeeren.

's HERTOGENBOSCH, 8 April.

Gisteren avond is de bouwmans-woning van A. van Rooy, te St. Michielsgestel, met al het aanwezige huisraad, gereedschappen, granen, beesten-voeder, twee koeijen, twee kalveren en een varken door brand vernield. Men schat de schade op ruim *f* 6,000; niets was tegen brandschade verzekerd.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ALGERIE.

ALGIERS, 4 April.

Van Oran wordt het volgende van den 16den gemeld:

Abd-el-Kader is heden te Bou-Heida met 1,000 ruiters. Hij bedreigt de nabuurige stammen, anderen opruijende om hem te volgen. De Colonel Gery is ter zijner vervolging opgetrokken. Een renbode is aan den Generaal Lamoricière opgezonden, die thans te Sidi-bel-Abbès staat. De geheele provincie is in beweging. De overheid te Algiers is gewaarschuwd. Men schrijft die beweging van Abd-el-Kader toe aan het besluit, door den Keizer van Marokko genomen, om hem zijn grondgebied te doen verlaten. — De Maarschalk Bugeaud, die den 31sten Maart te Algiers was aangekomen, is van daar naar Oran vertrokken.

— De Sheik van de Oase van Ouaregla, op de grenzen, heeft zich onderworpen. Zijn zoon is te Constantine met zijne voorstellen gekomen. Eene dier voorstellen, gebeel naar de zeden van het land, is het aanbod eener jaarlijksche schatting van 25 jonge negerinnen voor den Harem van den Gouverneur der provincie Constantine.

— Het is gelukt om tusschen Oran en Sig, op den weg naar Mascara, op eene diepte van 11 Ned. ellen water te vinden, dat 1 el en 6 palmen hoog springt. Dit is van groot belang; de Mooren behielpen zich met de stammen van Ghabara de verpligting op te leggen om 20 zakken van bokkenvel in het bosch aan een geweldig grooten wilden olijf hangende, van water te voorzien. De Arabieren van Biskara hebben, bij het vernemen van die putboring, 6,000 francs aangeboden, om zulks in de woestijn Sahara voort te zetten. Zoo geven de zwervende volken zelve de middelen aan de hand, om ze aan vaste woonplaatsen te verbinden.

RUSLAND.

Reeds sedert langen tijd hebben de Russische geleerden gepoogd te bewijzen, dat de luchtsgesteldheid van hun land langzamerhand van hare strengheid verliest. De Akademie van Petersburg heeft, om deze stelling te ondersteunen, nieuwe daadzaken aangevoerd betrekkelijk winters in oostelijk Siberië, waar sinds 1830 de grootste koude die van 28 graden Reaumur (15 onder nul Fahrenheit) niet te boven ging, terwijl te voren de koude de kwikzelfs deed bevriezen. Dit verschijnsel, hetgeen voor 1829 tot drie achtereenvolgende dagen plaats had, heeft zich eindelijk niet meer vertoond dan in de koudste uren van den nacht, tot dat het in onze dagen in het geheel niet meer is waargenomen.

SPANJE.

MADRID, 3 April.

De Senaat heeft zich den 1sten met 76 tegen 4 stemmen vereenigd met het door de Afgevaardigden aangenomen ontwerp van wet, omtrent de teruggave der geestelijke goederen.

— Van de laatste zamenzwering, welke hier zou ontdekt zijn, lekt nog niets uit; wel zijn een aantal personen gevangen genomen, maar velen hunner ook wederom ontslagen.

ITALIE.

VENETIE, 27 Maart.

Gewoonlijk begeven zich de visscherlieden van hier en van de tegenoverliggende kustlanden van Istrie, enz., tegen het Paaschfeest naar de stad Chioggia, van waar zij afkomstig zijn, om er den hoogtijd in den boezem hunner familiën te vieren. Ditmaal zijn zij op hunne vaart door een geweldigen storm overvallen en grootendeels eene prooi der golven geworden. Het getal der verongelukten moet zeer aanmerkelijk geweest zijn, want reeds heeft men omtrent 30 verbrijzelde vaartuigen gevonden en behalve 50 lijken, eenige 100 holbloklen opgevischt.

ZWITSERLAND.

De regering van het kanton Lucern vermeldt in een derde berigt de nederlaag der vrijcorpsen, die zij op 8000 man begroot, hunne gevangenen op *duizenden*. Vele aanzienlijke leden der radicale partij hebben er het leven bij ingeschoten. De Steiger een der hoofdaanvoerders is gewond en gevangen.

De radicale partij ligt in moedeloosheid verzonken, echter is er te Zurich iets ten hunnen voordele gebeurd. Er moesten daar den 2den April vijf nieuwe leden van den Regeringsraad verkozen worden. Vier der vijf keuzen zijn op radicalen gevallen. Alleen de Voorzitter van den Landdag, de Heer Escher, die tot de gematigd behoudende partij behoort, is herkozen, doch heeft zijn ontslag genomen, en is toen mede door een radicaal vervangen. Dien ten gevolge bestaat de regeringsraad van het voorzittend kanton Zurich, en dus het uitvoerend bewind der geheele republiek, thans eensklaps uit 8 radicalen en 5 mannen der behoudende partij, en kan men dus verwachten, dat de maatregelen van dat kanton van de gezindheid der meerderheid van den regeringsraad de kenteekenen zullen dragen. Werkelijk moeten reeds aan de op de been gebragte bondgenootschappelijke troepen bevelen in den zin der meerderheid gegeven zijn. Daar de Landdag echter reeds den 6den April bijeenkomt, zal op het voortduren dezer veranderde staatkunde wel niet veel te beslissen vallen.

— Door den Grooten Raad van Lucern is een besluit van amnestie ontworpen, doch waarin zoo vele uitzonderingen voorkomen, dat daardoor slechts zij vrijgesproken worden, die het buitendien reeds wezen zouden. — Er zouden zich thans ruim 560 krijgsgevangenen te Lucern bevinden.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 1 April.

Door den Prins von Esterhazij is hier een genootschap opgerigt, hetgeen reeds meer dan 2,000 leden telt en het eerste van dien aard in Duitschland is, namelijk om hen, die uit de gevangenissen ontslagen zijn, voort te helpen en hen weder tot nuttige leden der maatschappij te maken.

BOHEME.

De pogingen in ons land aangewend, om scheuring in de Roomsche kerk te doen ontstaan, zijn nog zonder gevolg gebleven. De meerderheid der bevolking is echter zeer tegen hevige maatregelen gestemd, welke eenige geestelijken tot wering der nieuwe leer zouden willen aanwenden; hiervan is een adres getuige, hetgeen door een aantal ingezetenen der grensstad Trautenau aan den Bisschop van Königgratz is aangeboden.

PRUISSEN.

BERLIJN, 2 April.

De zitting der Standen van de Rhijn-provincie is heden gesloten. Voor dat zij uiteen ging heeft de Vergadering met eene meerderheid van 55 tegen 16 stemmen een voorstel aangenomen, om aan Z. M. den wensch uit te drukken, dat hij eene constitutie van nationale vertegenwoordiging verleene, welke als onmisbaar voor het geluk der provincie verlangd wordt.

— Ronge en Czerski hebben onze stad wederom verlaten, om naar Schneidemühl en Breslau terug te keeren. Zij werden in de kringen hunner aanhangers met groote geestdrift ontvangen, hebben een bijzonder gehoor bij den Minister van Eeredienst, Eichhorn, gehad en zijn door hem op eene vereerende wijze ontvangen. Ronge is bovendien aan Z. K. H. den Prins van Pruissen voorgesteld en ook bij den Opper-Burgemeester dezer stad ontvangen.

MAAGDENBURG, 2 April.

Ter eere van Ronge, Czerski en andere afgevaardigden van de Duitsch-Katholijke gemeenten, is een maaltijd hier gegeven, waarop door Ronge de volgende feestdronk is ingesteld: „Ik kom uit de hoofdstad. Gij zult verlangen te weten, of ik hoop dan wel vrees van daar mede breng. Onze Koning, Mijnheeren, is gezind de vrijheid van het geloof, zoowel van het oude als van het nieuwe, te beschermen; daarom, uit volle borst: *Leve de Koning, die de geloofsvrijheid beschermt!*"

— Er bestaan thans reeds op 89 plaatsen Duitsch-Katholijke gemeenten, van welke die te Schneidemühl, den 19den October 1844, de eerste geweest is.

HEILIGENSTADT, 26 Maart.

Alhier heeft een volksoploop plaats gehad tegen zekeren Maring, een Regeringsbeambte die zijn plan had bekend gemaakt om het volk omtrent het tijdige der hervorming van de Katholijke kerk in te lichten. De Katholijke Regering scheen den oploop rustig te willen aanzien, tot dat de Landraad met de Gendarmerie tusschen beide kwam en den bedreigde onder bedekking naar Nordhausen liet brengen. De eerste aanleiding zou door twee predikatiën van een geestelijke alldaar op de paaschdagen over het regte geloof zijn gegeven.

BEIJEREN.

MUNCHEN, 31 Maart.

In deze streken waar men de waarde van de ontwikkeling van den geest en haren onmetelijken invloed op de welvaart des volks weet te schatten, baart het gedenkschrift over den toestand der Katholijke theologische faculteit aan de Hoogeschool te Breslau door den Hoogleeraar aldaar Dr. J. C. Movers uitgegeven, een ongemeen opzien. Het is wel niet te veel beweerd dat het door zijne merkwaardige openbaringen over het maar al te zigtbare streven, om der Silesische Katholijken onder voogdij van den geest te houden en het gevoel van zelfstandigheid des geestes zoo mogelijk te verstikken, geroepen zal zijn om in de geschiedenis van de middelen ter vorming van het Duitsche volk blijvenden opgang te maken. De vraag, hoe een Ronge en zijne gelijken zich vormden en zonder zich ergens aan te storen een aanhang konden verschaffen, is daardoor opgelost. Men begrijpt dat zulke schreeuwende handelingen als hier met alle verschooning en enkel in het belang der waarheid zijn bekend gemaakt, omstandigheden te voorschijn moeten roepen die alleen de uiterste kortzigtigheid, niet als het bewijs van eene de natie verterende kanker kan beschouwen. Het is in het belang van alle geloofsbelijdenissen en alle Duitsche staten, dat wij het publiek op dit geschrift opmerkzaam maken, hetwelk in waarheid de hoofdpunten van het leven des geestes van ons volk omvat.

SAKSEN.

DRESDEN, 23 Maart.

Zoo als voor eenigen tijd te Leipzig en te Freiberg, hebben ook hier sedert korten tijd verscheidene achtbare mannen zoo geestelijken als leeken, welke het welzijn der kerk ter harte gaat, zich vereenigd en een ontwerp tot een verzoekschrift opgesteld, waarin de Regering verzocht wordt: een voorstel van wet wegens eene vrije vertegenwoordiging der kerk, door de invoering van ouderlingen en daaruit gevormde synoden aan de Standen voor te

leggen. Over dit ontwerp is heden middag in eene met toestemming der Overheid door deze mannen beraamde openbare en zeer talrijk bezochte vergadering beraadslaagd en niet eenige wijzigingen aangenomen, zoodat men wel dürft verwachten dat de Regering daaruit aanleiding zal nemen tot een dergelijk wetsontwerp.

LEIPZIG, 30 Maart.

Men heeft alhier eene ongegeven Cantate van Beethoven, *de Ruinevallen van Athene* met woorden van Kotzebue uitgevoerd, die het eerst in 1816 te Pesth in Hongarije gegeven was. De Cantate bestaat uit tien deelen, waaronder vooral de ouverture, een duo, een quartet en een plegtige marsch met koor uitmunten. Het handschrift berust onder den Heer Felix Mendelssohn Bartholdy en zal eerstdaags worden uitgegeven.

BADEN.

FREIBURG, 31 Maart.

Het Badensche blad, *die Oberrheinische Zeitung*, bevat eenen brief van Dr. Schreiber, Geestelijk Raad en Hoogleeraar aan de Hoogeschool aldaar (in 1456 gesticht en vooral beroemd door de Theologische studien) aan den Aartsbisschop van Freiburg, waarin hij hem aankondigt dat hij zich door zijne overtuiging gedrongen voelt, om zich aan de Duitsch-Katholijke kerk aan te sluiten.

FRANKRIJK.

PARIJS, 3 April.

De Commissie van de Kamer van Afgevaardigden belast met het onderzoek omtrent de vermindering van renten, heeft haar werk reeds voleind; het verslag is voor die vermindering van 5 op 4½ pCt. zeer gunstig, en zelfs het tijdsverloop, binnen hetwelk die rente andermaal niet mogt verminderd worden, door het oorspronkelijk voorstel bepaald op 10 jaren, is door de Commissie op 7 jaren gebragt.

Gisteren is voor het hof van Assises alhier verschenen J. B. Affnaer, oud kassier der Jesuiten, beschuldigd hun aanzienlijke sommen ontstolen te hebben, die door den op meer dan 300,000 fr. geschat worden.

De Kardinaal Bonald heeft aan den *Courrier de Lyon* een' brief gezonden, in welke hij verklaart, dat hij het geschrift van den Heer Dupin veroordeelende, geenszins de bedoeling heeft gehad, om de Regering aan te vallen of zich bij de onpositie te scharen. »Ik eerbiedig, zegt hij, de regten welke de natie in stand houdt, ik gehoorzaam aan de magten door de constitutie ingesteld. Ik span niet zamen en zal het nooit doen tegen de tegenwoordige Regering. Ik houd mij alleen met mijne geestelijke bediening bezig.

Gij hebt in mijn mandement een zekere vijandigheid tegen de tegenwoordige Regering gezien. Dit zag ook de Restauratie in een' mijner brieven, welken de Grootzegelbewaarder van dien tijd, nu Pair van Frankrijk, aan de Regtbank wilde voorleggen. Een oud overheidspersoon, thans mijn parochiaan, ontving bevel om mij te vervolgen; toen zoo als nu verdedigde ik het geestelijk gezag en de vrijheid der kerk. Reeds sedert lang zijn de verdedigers der waarheid beschuldigd geene vrienden van den Monarch te zijn."

Aan den Redacteur der Leydsche Courant.

(*Vervolg en Slot van ons vorig nommer.*

Een groot deel van het (op de 9 eerste bladzijden opgesomde) kwaad wortelt in onze Hoogescholen. Om dit aan te wijzen staat hij *vooreerst* stil bij den *omvang* van het Hooger Onderwijs. Het besluit van 1815, betreffende het onderwijs in de theologie, deugt niet, omdat het de Homiletiek en Pastoraal vordert, welke niet meer tot het wetenschappelijk gebied van den theoloog behooren, maar voor den toekomstigen Predikant er bijgevoegd zijn. (Voor den aanstaanden Predikant in onderscheiding van den theoloog mag het Hooger Onderwijs in de theologie niet zijn ingerigt!); omdat het de Exegese niet voorschrijft en omdat het niet spreekt van de Apologetiek, de Patristiek en de Historia dogmatum. In de zoogenaamde ontrouwing hiervan vernoemt men, dat de *leergierige* student, die er *vijf* van de beste jaren zijns levens voor over heeft, om aan Leydens Hoogeschool (al wederom *Leyden!*) slechts met de *beginselen* van hetgeen hij als echt en zelfstandig godgeleerde noodig heeft, *eenigermate* vertrouwd te worden, *bedrogen* zal uitkomen! Hij zal zijn examen als Candidaat en als Doctorandus kunnen doen *zonder den Bijbel ooit te hebben gelezen ja ingezien*. « De uitlegging van twee plaatsen bij zijn doctoraal gevorderd, *stelt een gedienstig vriend voor hem op*, of *verdraait* hij, met de vaste spijs der dogmatiek genoeg doorvoed, ad primam aperturam !!! Hij hoort *niets* van den heftigen aanval op den Bijbel en Christus gedaan, *veel minder* hoe hij het dreigend gevaar zal afkeeren. Van den *tegenwoordigen* tijd vermeemt hij *zelden iets*, meestal leeft hij eenige *eeuwen* vroeger. — De gapingen in het besluit aangaande het onderwijs in de theologie hebben de Hoogleeraren zelve gevoeld en trachten zij aan te vullen. Exegese wordt gehouden, historia dogmatum en patristiek gedoceerd en in het gemis van apologetiek eenigzins voorzien. Maar er is geen waarborg voor de toekomst! (NB. van onze Hoogescholen gaat het gebrek aan wetenschappelijke vorming uit en een groot deel van het kwaad wortelt in de Hoogescholen — dat is, blijkens dit eerste punt, toe te schrijven aan de onvolledigheid van het Koninklijke besluit, hetwelk verschillende vakken niet noemt; en — dat gebrekkige wordt verholpen, of, in de niet genoemde vakken wordt evenwel door de Professoren voorzien! Wat dunkt u van zulk eene redenering? En *waartoe* die alarmkreet tegen de onvolkomenheid eener wet, waarvan het nadeel nimmer ondervonden werd? Zou er zoo veel minder te vreezen zijn, indien exegese, historia dogmatum enz. bij name in de wet vermeld stonden? Zien wij hier niet, dat de wetenschap meer is en hooger staat dan eene wet?)

Tot het eerste punt wordt nog gebragt, dat het Oude Testament niet aan de literarische, maar aan de theologische faculteit moest opgedragen zijn. (Is dit aan de andere Hoogescholen niet het geval? En indien te Leyden of elders de literarische Professor theoloog is, en leert hetgeen de theologische zou voordragen, wat doet de titel tot de zaak?) — In de *tweede* plaats zou de schrijver stilstaan bij de *vrijheid* van het Hooger Onderwijs. Dit punt begint aldus: En ziet men nu nog op de wijze, waarop de studien geleid worden, wat slaat ons die blik een' scherpen doorn in het vleesch! (Dat klinkt fraai! een blik slaat een doorn in 't vleesch). Hier en daar schemert een voortreffelijk collegie als een *verlaten dwaallichtje* over de heide, die van *alle* kanten door een' *dikken mist* overtrokken is. Ongeloofelijk bijna zijn de verhalen, die men uit den mond van *alle* (dit woord is door den schrijver zelven cursijf geplaatst) studenten hoort, als zij u de *ellendige vertellingen* overbrengen, die hun als *wetenschappelyke spijs* worden voorgediend, en u *uit den grond van hun hart* mededeelen, *hoeveel beter* het onderwijs was, dat zij eens van een' CATICHISEERMEESTER ontvingen en op wat *hooger* standpunt het stond. En de gevolgen zijn? Dat de *meesten* de Academie verlaten, zonder *iets* van de theologie te *begrijpen*; dat zij zoo vele *eeuwen* ten achter zijn; dat het hun *onmogelijk* is de Duitsche geschriften van den *tegenwoordigen* tijd te verstaan; dat zij *dompers* worden en *lofredenaars* van *vroegere* dagen, die *iedere* ontwikkeling, *iederen* vooruitgang in den *weg* staan; dat zij eindelijk zich aan de *nietigste* schriften *vastklampen* en de loftrompet steken over al wat *ouwetenschappelijk* is, enz., enz. (Jongelingen! zulke leugentaal durft men u openlijk in den mond te leggen! Zóó waagt men het, u zelven, uwe Leermeesters en uwe Hoogeschool in 't openbaar te schande te maken! Kunt gij dat stilzwijgend aanhooren en als 't ware bekrachtigen? Zondt gij niet als één eenig man opstaan tegen den dagbladschrijver, die..... maar laat mij zelfs den schijn vermijden van u in 't harnas te jagen.)

Ik durf de kolommen uwer Courant, Mijnheer! niet langer met de mededeeling van zulk schaamteloos geschrijf te vullen. Het verdriet mij te veel en de tijd is mij te kostbaar, om hiermede voort te gaan. Ook meen ik genoeg aangehaald te hebben, om het pamflet en zijn' lofredenaar te doen kennen. Wat er waars in is, werd, op geringe uitzondering na, reeds tot vervelens toe herhaald en duizendwerf beter aangewezen en uitgesproken. Maar hoe is het mogelijk, vraag ik, zulke lasterlijke dingen neer te schrijven en onder de oogen van het publiek te brengen? Hoe is het toch mogelijk, die uitspraken van een theologisch radicalisme, zoo als wij het verwachten zouden van een jong-Nederland, indien het bestond, dat Strauss c. s. als zijne godheid huldigt, luide en openbaar te gaan verheffen als de uitdrukking van ernst en bezadigdheid, als de taal van kennis en echte wetenschap, als den wensch en de toejuiching van allen, die het wel meenen met het Hooger Onderwijs, als de edele stem der waarheid, als het werk van eenen man, die boven velen moed aan bekwaamheid paarde. Hoe uitmuntend de onbekende schrijver (naar een aanvankelijk gerucht, dat van *Rotterdam* spreekt, zou het beter zijn te lezen: de *ongenoemde* schrijver) voor zijne taak berekend was (zoo als zijn vriend in het Handelsblad beweert) dat is door het medegedeelde gebleken en boven iederen twijfel verheven! En wat zal ik van zijnen *moed* zeggen, om, gedekt door het schild der onbekendheid, bekende en als bij name genoemde instellingen en personen, aan wie de eerste en teederste belangen zijn toevertrouwd, der openbare verachting prijs te geven? De moed hiertoe vereischt is geëvenredigd aan de bekwaamheid door hem ten toon gespreid. Doch het is zoo, er behoort moed toe, ik beken het en zou dien althans niet bezitten, om zooveel onwaars en schandelijks der natie in het aangezigt te durven zeggen; maar — het is niet de *Oud*-Nederlandsche moed! — Wie in onze stad de lofredenaar is van zulk een bekwamen en moedigen schrijver en waarom hij eene handels-courant of een vreemd nieuwspapier verkozen heeft boven de wegen en middelen, waarvan de degelijke en echt wetenschappelijke man zich in zaken, als deze is, bedient, wil ik liever niet weten dan gissen. Alleen vraag ik hem: hoe hij in ons midden kan verkeeren? — Wat men eindelijk te oordeelen hebbe over een dagblad, dat zulke correspondentien heeft of voorwendt, daarop behoef ik wel niet te antwoorden. Ik schrijf *voorwendt*, want het wil er bij mij niet regt in, dat het Handelsblad zulke menschen in dienst stelt. Zou ook eenige winstgevende vriendschap achter de aanprijzing van dat pamflet schuilen? Wat mij al of niet aanneme, onverantwoordelijk en onverklaarbaar blijft de handelwijze van het Handelsblad, om zijne kolommen te openen voor hetgeen eene Academie met hare Hoogleeraren, welke de algemeene achting geniet en verdient, en wel de Leydsche als bij voorkeur, ongemotiveerd zoo openbaar mogelijk ontëert; — en om, niet onder de ingezondene en achteraan gevoegde stukken, maar onder de eigene binnenlandsche berigten, een brief te plaatsen, waarin aan eene geheele faculteit der *protestantsche* theologie, welke zoo vele aanstaande leeraren voor de *Hervormde* kerk opleidt, het vertrouwen en de achting geroofd worden; terwijl de Redactie zoo veel schroom en angst verraadt in hetgeen van de *Roomsche* Kerk te berigten valt, blijkbaar moede er toe komt om den lezers de bewegingen te melden, welke in Duitschland plaats grijpen en zoo vele daadzaken zijn, en tot hiertoe het diepste stilzwijgen bewaard heeft omtrent het Hooger Onderwijs in de *Roomsch*-Katholijke Seminarien van ons Vaderland, welke toch zeker iets meer te menschen zullen overlaten, dan de theologische faculteit onzer Hoogeschool.

Ziedaar, Mijnheer de Redacteur! wat gij om het Hooger Onderwijs in ons Vaderland, om deze Hoogeschool en hare Leeraren, om onze stad en bovenal ten liefde der waarheid mij niet zult euvelduit weigeren in *uwe* Courant te plaatsen. Overigens zijn *u* mijn persoon, mijn karakter, en mijne betrekking genoegzaam bekend, om te weten, dat ik ook van verre niet behoor tot hen,

die of zelve aan de bestaande misbruiken en gebreken rijkelijk deel nemen of bij de voortduring derzelve persoonlijk belang hebben, van wie de naamlooze briefschrijver zegt, dat zij alleen zich over het openbaar gemaakte bedroeven en verontwaardigen zouden.

Ik heb de eer mij te noemen,

Leyden, 6 *April* 1845. N. N.

NB. In het vorig gedeelte leze men bladz. 3, kol. 2, in het midden, voor: het Cursijf *gedrukte is* van mijne hand, het Cursijf *plaatsen der woorden* is, enz. En pag. 4, reg. 4, voor: beoefeningen, beoefening.

195ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der Vierde Klasse.

5de Lijst. No. 3146 een prijs van *f* 5,000. No. 11782 een prijs van *f* 2,500.
No. 3860 een prijs van *f* 1,000.
6de » No. 15838 een prijs van *f* 1,000.
7de » Geene.
8ste » No. 21149 eene premie van *f* 1,000.

ADVERTENTIEN.

Heden beviel voorspoedig van eenen welgeschapen ZOON, C. DE TIMMERMAN, geliefde Echtgenoote van

NIJMEGEN, 5 April 1845. Mr. F. DE KLOPPER.

Heden avond is voorspoedig bevallen van eene welgeschapene DOCHTER, D. M. VAN DEN BRAAK, geliefde Echtgenoote van

LEYDEN, 8 April 1845. H. S. COEBERGH.

Heden overleed in den ouderdom van bijna 31 jaren, mijn geliefde Echtgenoot JACOB BROEKVELDT.

LEYDEN, J. W. LA BREE,
8 April 1845. Wed. BROEKVELDT.

NB. *De Behangers-Affaire zal voorloopig worden aangehouden.*

De Ondergeteekenden betuigen langs dezen weg hunnen dank, voor de vele bewijzen van deelneming van vrienden en bekenden, bij het overlijden van hunnen geliefden Echtgenoot en Vader betoond.

Wed. G. ISSELMAN,
Geb. GEERTS,
J. BRANDHOFF ISSELMAN,
LEYDEN, M. J. M. BRANDHOFF ISSELMAN,
11 April 1845. Geb. ISSELMAN.

Na voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten der stervenden, overleed op den 2den dezer, tot onze hartverscheurende droefheid, onze zeer geliefde en onvergetelijke Moeder, Mevrouwe de Weduwe M. VAN DE WAKKER, in den ouderdom van 67 jaren; de hoop op een zalig wederzien is alleen in staat onze droefheid te leenigen.

Uit aller naam,
LEYDEN, J. J. VAN DE WAKKER.
8 April 1845. *Op begeerte van de Overledene zullen er geene uiterlijke teekenen van Rouw worden aangenomen.*

De Commissie van Landbouw in de Provincie *Zuid-Holland*, maakt hiermede bekend, dat op de verschillende Keuringen der Hengsten in dit jaar 1845, van de *zes en zeventig* aangeboden Hengsten *drie en zeventig* zijn goedgekeurd en gebrand, — en dat op de vergelijkende Keur gehouden te *Rotterdam* op den 2den April jl., dezelve de navolgende Premiën heeft toegewezen, als:

Aan ARIE VAN KOPPEN, te *Zuidland*, voor zijnen Bruinen zesjarigen Hengst, de *eerste* Premie of *f* 75.
Aan ANTHONIJ SPIJKER, te *Zegwaard*, voor zijnen Bruinen vierjarigen Hengst, de *tweede* Premie of *f* 50.
Aan HENDRIK VAN BEEST GZN. te *Sprij*, voor zijnen Donker-Bruinen met Kol, zesjarigen Hengst, de *derde* Premie of *f* 25.

Uit naam der Commissie van Landbouw in de Provincie Zuid-Holland,
's *Gravenhage*, 5 *April* 1845. JOAN QUARLES VAN UFFORD,
Secretaris.

De Ondergeteekende heeft de eer zijne Begunstigers te berigten, dat hij dit jaar met zijne vernieuwde en vergroote **POFFERTJESKRAAM** zal staan op de Beestenmarkt, de 2de van de Steenstraat, en zal op Zondag den 13den April voor het eerst bakken. Belovende eene zindelijke en prompte bediening, verzoeke vriendelijk een ieders gunst en aanbeveling.

P. VAN TOL.

De Ondergeteekende maakt aan al zijne Begunstigers bekend, dat hij van dit jaar met zijne **WAFEL- en BROEDERTJESKRAAM** staat op de Beestenmarkt, de 1ste van de Brug bij de Galgstraat, op de plaats van zijne Ouders en Voorouders, waar de naam met *Zwante Letters* op de deur staat. Hij begint heden avond te bakken en verzoekt ieders gunst en aanbeveling, belovende eene goede en civiele bediening.

Leyden, 11 *April* 1845. JACOBUS SJARDIJN.

GEVONDEN:

een Bruine **BRAK-HOND.** De Eigenaar heim tegen vergoeding der onkosten terugwenschende, vervoege zich ter Drukkerij der *Leydsche Courant*.

Op den 14den April 1845 en volgende dagen, zal de Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK te *Leyden* Verkoopen: eene Verzameling van grootendeels *niet gebondene* BOEK- EN PLAATWERKEN, in verschillende vakken van Wetenschappen; voorts eenige ANATOMISCHE PRAEPARATEN EN CHIRURGICALE INSTRUMENTEN; ELECTRISCHE EN MUZIEK-INSTRUMENTEN; voorwerpen van Natuurlijke Historie; RARITEITEN EN BOEKENKASTEN; gedeeltelijk nagelaten door wijlen de Wel Ed. zeer Gel. Heeren Mr. M. VAN NOORT, op den Huize *Ter Wadding*; A. VAN STIPRIAAN LUISCIUS, *Med. Dr. te Delft*, en C. G. MENTZ, *Student in de Medicijnen aan de Hoogeschool te Leyden*.

Alles te zien Vrijdag en Zaturdag den 11den en 12den April; van des morgens ten 10 tot des namiddags ten 3 ure.

VERKOOPING *in de Stads-Bank van Leening* te *Leyden*, op Dingsdag den 15den April 1845, des voormiddags ten tien ure, van VERSTANE PANDEN, zoo van Juweelen, Goud, Zilver en Horologien, als van Wollen, Linnen en andere, zoo gemaakte als ongemaakte GOEDEREN, beleend in de maand December 1843.

Zijnde daags vóór den Verkoopdag, des voormiddags van tien tot des namiddags ten twee ure, voor een ieder te zien.

OPENBARE VERKOOPING te *Noordwijk-Binnen*, in het Huis gemerkt met No. 130, onder de Linden, op Donderdag den 17den April 1845, des voormiddags ten 10 ure, ten overstaan van den Notaris Mr. C. C. VAN DER SCHALK, van eenen deftigen INBOEDEL, waaronder fraai bewerkte Mahonijhouten en andere Meubelen, heldere Spiegels, Tapijten, Pendule met speelwerk, fijn Damast Tafelgoed, Oost-Indische, Japansche en Chineesche Porceleinen, fijn Kristal en Glaswerk, enz. enz. Alles daags voor den Verkoopdag te bezigtigen.

Prodiit nuper e librario Gebaueriano et divenditur in librario Lugduni-Batavorum *apud* P. ENGELS,

INSTITUTIONES THEOLOGIAE CHRISTIANAE DOGMATICAE.

SCHOLIS SUIS SCRIPSIT, ADDITA DOGMATUM SINGULORUM HISTORIA ET CENSURA

JUL. AUG. LUD. WEGSCHEIDER.

Editio Octava aucta et emendata. Pretium *f* 5.60.

Hanc editionem praecedentibus multo auctiorem emendatioremque omnibus theologis gratam acceptamque fore arbitramur, in qua Auctor reverendissimus doctissimusque non solum satis largam copiam librorum theologicorum, qui superioribus X annis prodierunt in suum usum convertit, sed etiam in eo praecipuam curam posuit, ut ejus de doctrina sacra sive dogmatica Baueri, Feuerbachi, Bretschneideni, Hegelii *aliique viri in hac doctrina insignes sententiae, accurate ac diligenter et examinaret et dijudicaret, id quod in editione praecedente desideratur.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG 7 APRIL.

		Laagst. koers.	Hoogst. koers	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld.	à 2½ pCt.	64 15/16	64¼	64¼
Dito	dito	78	78¼	78¼
Dito	dito	99¼	99⅞	99 13/16
O. I. Leening	» 4 »			
Amortisatie Syndicaat	» 4½ »	99 15/16		
Dito	dito » 3½ »	95⅝		
Handel-Maatschappij	» 4½ »	151⅝	151⅝	151⅝
Haarlemmermeer	» 4½ »	110		
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» 4½ »	114⅛		
Aand. Holl. Spoorweg Maatschap.	» 4½ »			
BELGIE, Certificaten	» 4½ »			
Dito	Dito » 2½ »			
Dito bij ROTHSCHILD	» 2½ »			
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 87	» 5 »	25¼	25⅝	25⅛
Dito bij dito, onbep. stukken	» 5 »	24⅜	24⅜	
Ditto	» 3 »			
Coupons Ardoins	» »	29	29⅛	
PORTUGAL, te Londen	» 3 »	67¼	67⅝	67⅝
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5 »	108⅝		
Dito dito 1823 en 1829	» 5 »			
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5 »	100⅝		
Dito bij HOPE	» 4 »	93¼	93⅜	
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4 »	92⅛	92⅛	
Certificaten te Hamburg	» 5 »			
Inschrijving in Assign.	» 6 »			
Certificaten van dito	» 6 »	76⅜		
POLEN, Certificaten	» 4 »	87¼		
Dito Aandeelen met Loting	fl. 300 *f*			
Dito dito	» 500 »	173		
PRUISSEN, Aandeelen Negot. 1832	» » »			
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank	» 5 pCt.			
Idem	» 4 »	111 1/16		
Oblig. Metalliek	» 5 »			
Idem	» 2½ »			
Aandeelen 28 Mei 1834	*f* 500 *f*			
Idem 1 April 1839	*f* 250 *f*	412		
NAPELS, Certif. bij Lam. en Bouw.	à 5 pCt.			
BRAZILIE; van 100	» 5 »	92½		
AMERIKA,	» 5 »			
Dito	» 6 »			
Dito Bankactiën	» 5 »	7 7/16	7⅜	
MEXICO,	» 5 »	33¼		

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.